

เอกสาร

1 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ประจำเดือนกรกฎาคม - กันยายน 2563

2020
July
#coopsday
International Day of Cooperatives

4 กรกฎาคม วันสหกรณ์สากล

จุลสารฉบับนี้เป็นฉบับที่ 2 ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ที่ต้องการสื่อสาร เผยแพร่ข้อมูลความรู้ ข่าวสาร ในแวดวงของขบวนการสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท รวมถึงการสื่อสารบทบาทภารกิจหน้าที่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในฐานะ Apex Organization เป็น Apex Organization หรือองค์กรสูงสุดของขบวนการสหกรณ์ไทย เป็นของสหกรณ์ โดยสหกรณ์เพื่อสหกรณ์ เป็นองค์กรอิสระภาคประชาชน ในการปกป้องคุ้มครองสหกรณ์ การประสานงานความร่วมมือกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งเป็นองค์กรสหกรณ์ในระดับสากล ในการรักษาสถาบันประโยชน์อันพึงพึงได้รวมถึงการขับเคลื่อนสหกรณ์ไปสู่ความสำเร็จที่แท้จริง คือสมาชิกสหกรณ์สามารถพึ่งพาตนเองได้โดยไม่มีหนี้สิน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีการแบ่งปัน เอื้ออาทรต่อกันในสังคมและชุมชน โดยดำรงชีวิตบนหลักแห่งความพอเพียง มีความเข้มแข็ง มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน โดยรวมแล้วก็คือการเป็นองค์กรที่ให้บริการและส่งเสริมองค์ความรู้ทางวิชาการให้กับสหกรณ์สมาชิก มีคำถามและโจทย์ที่แหลมคมจากหลาย ๆ เวทีว่า สันนิบาตสหกรณ์ฯ ได้ทำหน้าที่นี้ดีเพียงพอหรือยัง มีการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ขององค์กรให้เป็นที่รู้จักต่อภายนอก การสร้างศรัทธาให้เป็นที่เชื่อมั่นเชื่อถือจากทั้งคนในขบวนการสหกรณ์ และประชาชนทั่วไป ยิ่งหลังภาวะวิกฤติเศรษฐกิจหลังโควิด-19 ทุกสำนักเศรษฐกิจฟันธงว่า ระบบเศรษฐกิจจะยังคงซบเซาและส่งผลต่อระบบสหกรณ์มากพอสมควร สันนิบาตสหกรณ์ภายใต้การบริหารของคณะกรรมการบริหารชุดที่ 25 นำโดยอาจารย์ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม ประธาน สสท. ได้มีการปรับตัวรองรับสถานการณ์ดังกล่าวในรูปแบบของการให้ความสำคัญต่อสหกรณ์สมาชิกให้มากขึ้น จัดเวทีเพื่อรับทราบถึงความต้องการว่าสหกรณ์สมาชิกลำดับความสำคัญในการให้การช่วยเหลือ และให้คำแนะนำที่ตรงจุดตรงเป้าหมายที่สุด โดยผ่านกลไกที่สำคัญคือเครือข่าย “สันนิบาตสหกรณ์จังหวัด : สสจ.” ซึ่งมีการจัดตั้งได้เกือบ 60 จังหวัด และในอนาคตอันใกล้คาดว่าจะตั้งให้ครบทุกจังหวัด เป็นนโยบายหลักที่จะส่งเสริมให้สหกรณ์ในแต่ละจังหวัดรวมตัวกันภายใต้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสหกรณ์ ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้านวิชาการ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล การบริหารจัดการ การดำเนินธุรกิจ การรักษาสถาบันประโยชน์ส่วนรวมของสหกรณ์ และการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนเป็นการรองรับการจัดตั้ง “ชุมนุมสหกรณ์ระดับจังหวัด” ที่เป็นการรวมตัวของสหกรณ์ต่างประเภท

ดร.ปณรุฑ วงศ์สมศรีกุล

จากการเปิดเวทีสัมมนา สันนิบาตจังหวัด 4 ภูมิภาค 4 ครั้งที่ผ่านมา ทุกภูมิภาคมีความเห็นร่วมกันว่า สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เดินมาถูกทิศทางแล้ว เป็นการตอบโจทย์พื้นฐานที่สหกรณ์สมาชิกมักจะตั้งคำถามว่า “สหกรณ์สมาชิกเสียเงินบำรุงร้อยละ 1 ต่อปีแต่ไม่เกิน 30,000.- บาท” เก็บไปทำไม? แล้วได้อะไร? กลไกของ สสจ. ทำให้สหกรณ์สมาชิกได้มีเวทีของการมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และสุดท้ายร่วมรับผลประโยชน์ จากการได้เงินบำรุง คืน 10 เปอร์เซ็นต์ ไปจัดกิจกรรม ประชุมใหญ่ ประชุมคณะกรรมการ สสจ. และจัดเวทีวิชาการ

เนื้อหาในจุลสารฉบับนี้ จะเน้นประเด็นที่เกี่ยวกับการปรับตัวของสหกรณ์เพื่อความอยู่รอดหลังภาวะวิกฤติโควิด-19 ประกอบด้วย สหกรณ์ร่วมปฏิวัติเศรษฐกิจชาติ จุดเปลี่ยนพลิกผันพฤติกรรมการค้าชื้อในช่วงสถานการณ์โควิด-19 การนำวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงแก้ไขสถานการณ์โควิด-19 เป็นต้น แต่ก็ไม่ละเลยอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของสหกรณ์ เช่น การสร้างระบบน้ำในไร่นาพัฒนาระบบการเกษตรอย่างยั่งยืน บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพช่วยเกษตรกรเรื่องภาษีได้ สหกรณ์ไทยตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 เปรียบเทียบกับสหกรณ์ขึ้นปฐมภูมิ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ค.ศ. 1979 ประเทศสิงคโปร์ จากปัญหาการเงินสุ่วกฤตสหกรณ์และความสำเร็จต้องมีเครื่องมือแก้ไข จุดแข็งที่ไม่ควรเปลี่ยน : เรียนรู้จากสหกรณ์การเงินในต่างประเทศ เหล่านี้เป็นต้น ท่านสามารถเปิดอ่าน ศึกษา พิจารณา และให้ข้อเสนอแนะได้ตามความเห็นของท่านจะเป็นการร่วมด้วยช่วยกันอีกทาง ต้องขอขอบคุณคุณอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิหลาย ๆ ท่านที่เสียสละเวลาช่วยเขียนบทความต่าง ๆ ให้กับทางทีมงาน สหกรณ์จะมีพลังได้ก็ต่อเมื่อเราร่วมมือกัน รวมใจกันให้เป็นหนึ่งเดียว ไม่สร้างความแตกแยก

ด้วยความเคารพยิ่ง

ดร.ปณรุฑ วงศ์สมศรีกุล

ผู้อำนวยการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

กองบรรณาธิการ จุลสารสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย : ที่ปรึกษา

นายปรเมศวร์ อินทรชุมนุม พลตำรวจโท วิโรจน์ สัตยสินท์สกุล นางมณีพรรณ โคตรบุตร นายนพดล วรมานะกุล ดร.ปณรุฑ วงศ์สมศรีกุล

• บรรณาธิการ ผู้พิมพ์/ผู้โฆษณา

นางสาวอรนุช กันภัย

• หัวหน้ากองบรรณาธิการ

นางสาวกัญชัชญาณ์ บุญทรัพย์เลิศ

• กองบรรณาธิการ นายศรารุช บุตนะ

นายวีระวัฒน์ วิถีแมน นายเวริกา คำถาณิกกุล

• บรรณาธิการฝ่ายศิลป์ นายกมลศักดิ์ นันตา

• ฝ่ายจัดส่ง นางวิริยา แท่นทอง

• ฝ่ายโฆษณา ติดต่อ โทร. 0-2669-3254-60

ต่อ 1007, 1050

• ส่งข่าวประชาสัมพันธ์, บทความถึง บ.ก.

Fax 0-2669-5857

E-Mail : coopnews2016@gmail.com

• พิมพ์ที่ : บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด

ประธานแถลง

จุลสารเล่มนี้เป็นเล่มที่ 2 ตีพิมพ์เนื่องในโอกาสวันสหกรณ์สากล ซึ่งตรงกับวันที่ 4 กรกฎาคม 2563 ปีนี้สันนิบาตสหกรณ์ได้จัดประกวดวาดภาพของเยาวชนพร้อมจัดแสดงและจำหน่ายสินค้าสหกรณ์ เพื่อช่วยเหลือสหกรณ์สมาชิกนำสินค้าเกษตรมาจัดจำหน่ายเป็นคาราวานสินค้า เพื่อให้ผู้บริโภคได้ซื้อหาสินค้าเกษตร สินค้าอุปโภค บริโภค สินค้าแปรรูปต่าง ๆ ซึ่งได้รับความสนใจจากทั้งผู้ขายและผู้ซื้อ และขณะนี้ สสท. ได้ดำเนินการขอความร่วมมือจากสหกรณ์ทั่วประเทศทั้ง 4 ภูมิภาคเพื่อขึ้นทะเบียนสินค้าในโครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์สหกรณ์ดีเด่นประจำจังหวัด และจะได้มีการทำฐานระบบข้อมูลสหกรณ์ไทยเชิงการค้าในยุคดิจิทัล นอกจากนี้ในส่วนและเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทั้งระบบเพื่อให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และสำหรับสหกรณ์ใดที่มีปัญหาในการบริหารจัดการสหกรณ์หรือเกิดปัญหาอุปสรรคในด้านกฎหมาย สามารถเข้ามาปรึกษาได้ที่ สำนักงานที่ปรึกษาและช่วยเหลือสหกรณ์ทางกฎหมาย

สำหรับผู้สนใจเข้ามาฝึกอบรมตอนนี้ เรามีนโยบายอบรมฟรีในบางโครงการเพื่อตอบสนองความต้องการของสหกรณ์สมาชิก สามารถติดต่อสอบถามและรับทราบกิจกรรมของสันนิบาตสหกรณ์ได้ที่ www.clt.or.th และผมขอยืนยันว่าสันนิบาตสหกรณ์จะไม่ทิ้งสหกรณ์ใดสหกรณ์หนึ่งไว้ข้างหลัง

ประเมศวร์ อินทรชุมนุม
ประธานคณะกรรมการดำเนินการ
สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

สหกรณ์ ร่วมกู้วิกฤติเศรษฐกิจชาติ

ปรเมศวร์ อินทรชุมนุม

จากข้อมูลของส่วนกลยุทธ์นโยบายการเงิน ฝ่ายนโยบายการเงิน สายนโยบายการเงินเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ได้ความว่า ความต้องการสินเชื่อภาคครัวเรือนลดลงจากไตรมาสที่ 1 ทุกหมวด แต่คาดว่าจะกลับมาฟื้นตัวได้ในไตรมาสถัดไป สืบเนื่องมาจากผลกระทบของมาตรการควบคุมโรคระบาด โดยเฉพาะสินเชื่อเช่าซื้อรถยนต์ ตามรายได้แรงงานในภาคการท่องเที่ยวและภาคเกษตรที่ลดลง ด้านสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่ออุปโภคบริโภคอื่นลดลงตามการใช้จ่ายของประชาชนที่ลดลง ส่วนในไตรมาสที่ 3 คาดว่าการทยอยผ่อนปรนมาตรการควบคุมการระบาดจะเอื้อให้ความต้องการใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ความ

ต้องการสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อ
อุปโภคบริโภคอื่นมีแนวโน้มฟื้นตัว

สำหรับภาคสหกรณ์ในไตรมาส
ที่ 3 นี้ การให้สินเชื่อยังไม่น่าจะมีอะไร
ที่แตกต่างไปจากที่ผ่านมามากนัก
เพราะคนในภาคสหกรณ์โดยเฉพาะ
ภาคออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน
เตรียมตัวพร้อมรับกับการกำหนด
เกณฑ์การกู้เงินคงเหลือดำรงชีพ
และจำนวนวงที่ลดลงตามที่ เป็น
ข่าวมาเป็นระยะ ๆ ดังนั้น มาตรฐาน
การให้สินเชื่อใหม่ในระบบสหกรณ์
จำเป็นต้องเข้มงวดและระมัดระวัง
ยิ่งขึ้นเพื่อความเข้มแข็งในวินัยทาง
การเงินของมวลสมาชิก “กู้เท่าที่จำเป็น
จ่ายที่พอควร” แต่อย่างไรก็ตาม
สำหรับสินเชื่อเดิมที่มีจำนวนสูงและ
ระยะการผ่อนชำระที่ยาวนานย่อม
ไม่อาจปรับตัวแก้ไขได้ในระยะสั้น
จำเป็นต้องมีการผ่อนปรนมากขึ้น
จึงหวังแต่เพียงว่า เราจะได้เห็น

บทเฉพาะการในกฎกระทรวงที่จะออก
ตามความในมาตรา 89/2 พระราช
บัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 แก้ไข
เพิ่มเติม พ.ศ. 2562 ที่สอดคล้องกับ
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา
75 ซึ่งรัฐพึงจัดระบบเศรษฐกิจให้
ประชาชนมีโอกาสได้รับประโยชน์
จากความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ
ไปพร้อมกันอย่างทั่วถึง เป็นธรรม
และยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเอง
ได้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง โดยรัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน
คุ้มครอง และสร้างเสถียรภาพให้
แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่าง ๆ
ของประชาชนและชุมชน หากกฎ
กระทรวงที่จะออกดังกล่าวไม่มีข้อผ่อน
ปรนที่เหมาะสม สหกรณ์ออมทรัพย์
และเครดิตยูเนียนหลายแห่ง
อาจดำเนินกิจการต่อไปไม่ได้สำหรับ
สหกรณ์ที่ดำเนินการในภาคการเกษตร

นับว่ายังมีโอกาสที่จะฟื้นตัวได้เร็วขึ้น
แม้ธุรกิจการท่องเที่ยวจะไม่เหมือน
เดิมไปจนถึงปลายปีหน้า แต่การ
บริโภคภายในยังคงพอทำให้เกษตรกร
อยู่ได้ ที่สำคัญหากเกษตรกรรายใด
มีความสามารถในการพัฒนาและ
แปรรูปสินค้าการเกษตรให้สามารถ
เก็บรักษาได้ยาวนานขึ้นก็น่าจะสร้าง
ความมั่งคั่งให้ตนเองได้ เนื่องจาก
ทั่วโลกยังต้องการสินค้าเพื่อการบริโภค
มากขึ้นตามจำนวนประชากร ใน
ขณะที่สินค้าด้านการอุตสาหกรรมมี
แนวโน้มจะลดลง สันนิบาตสหกรณ์
แห่งประเทศไทยขอเป็นกำลังใจให้ทุก
สหกรณ์ที่จะต่อสู้กับภาวะเศรษฐกิจ
ที่ถดถอยติดลบในสองปีข้างหน้าเพื่อ
ร่วมพามวลสมาชิกของเราให้อยู่รอด
ปลอดภัย อันจะเป็นส่วนหนึ่งของการ
ช่วยเหลือเศรษฐกิจชาติเคียงข้างไป
กับรัฐบาลต่อไป

จุดเปลี่ยนการพลิกผัน พฤติกรรม การดำรงชีพ ในช่วงสถานการณ์โควิด-19

ดร.ปณัฐวิชัย มุ่งสมัครศรีกุล

ปัจจุบันประเทศไทย และทั่วโลกได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลให้ภาคธุรกิจต่าง ๆ ทั้งภาคอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว สถานประกอบการต่าง ๆ ไม่เว้นแม้แต่สหกรณ์ต่างได้รับผลกระทบไม่มากก็น้อย ผู้บริหารองค์กร และผู้ประกอบการทั้งภาครัฐและเอกชน ได้ตระหนักถึงภัยที่เกิดขึ้น และหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นเท่าที่จะทำได้ ซึ่งทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน เพื่อให้ธุรกิจ การดำเนินงานของตนเองสามารถอยู่รอด

ผลกระทบด้านเศรษฐกิจการเงิน การลงทุน

ผลกระทบด้านการเงินและการลงทุน ในภาคสหกรณ์ ซึ่งเป็นธุรกิจการเงิน การบริการของชุมชน ทุกสาขาอาชีพ จะให้บริการด้านการเงินแก่สมาชิก ในรูปของการให้สินเชื่อแก่สมาชิกในการประกอบ

อาชีพการดำรงชีพ หรืออื่น ๆ ส่วนเงินทุนที่เหลือจากการให้สินเชื่อ ก็ให้นำฝากธนาคารของรัฐ หรือนำไปลงทุน เพื่อได้ผลตอบแทนมากขึ้น ได้แก่ สถาบันการเงิน หรือหน่วยลงทุนต่าง ๆ โดยสหกรณ์จะได้รับผลตอบแทนในรูปของดอกเบี้ยเงินฝาก และอื่น ๆ โดยนำผลตอบแทนนั้น ๆ คืนกลับมาให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล หรือเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ โดยคณะกรรมการฯ จะต้องพิจารณาสถาบันการเงินแหล่งทุน ที่มีความเสี่ยงต่ำ มีการแบ่งเงินลงทุนกระจายไปยังแหล่งทุนต่าง ๆ ที่มีความน่าเชื่อถือ หรือที่เรียกว่ามีการกระจายความเสี่ยง ซึ่งจะต้องพิจารณาระยะเวลาการลงทุน และอัตราดอกเบี้ย ควบคู่กันไป แต่อย่างไรก็ตาม เงินลงทุนของสหกรณ์เป็นเงินที่มาจากสมาชิก จึงต้องใช้ความระมัดระวัง และพิจารณาข้อมูล ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเงินลงทุนอันอาจเกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอก รวมถึงสถานการณ์อื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทุกเมื่อ ดังเช่น ภัยจากโรคอุบัติใหม่โควิด-19 เป็นวิกฤติที่หนักหนาสาหัสที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในโลก ส่งผลการบริหารงาน การดำเนินธุรกิจประสบปัญหาชะงักงัน การดำเนินธุรกิจ ทั้งภาครัฐและเอกชน ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจขนาดเล็กหรือใหญ่ ธุรกิจการท่องเที่ยว โรงแรม ที่พัก ห้างสรรพสินค้า สถาบันเทิงทุกประเภท และอื่น ๆ ต้องหยุดดำเนินการ ธุรกิจได้รับความเสียหายจากการหยุดดำเนินการเป็นวงกว้าง

ทุกสาขาอาชีพ แม้กระทั่งนักท่องเที่ยว แสดงแล้วว่าได้รับผลกระทบแบบโดมิโน ส่งผลให้รายได้หลักของตนเองและครอบครัว หรือผู้ประกอบการ สูญหาย จากที่เคยได้รับไปเกือบ 100% ซึ่งปัจจุบันยังไม่มี การประเมินตัวเลขความเสียหายที่เกิดจากวิกฤติครั้งนี้ได้ และยังไม่สามารถประเมินสถานการณ์ได้เลยว่าจะสามารถควบคุม และฟื้นตัวเป็นปกติได้เร็วแค่ไหน ถึงแม้ว่าสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อโรคโควิด-19 ในประเทศไทยจะดีขึ้น ไม่มีการติดเชื้อเพิ่มในกลุ่มคนในประเทศ แต่ต้องเฝ้าระวังผู้ที่เดินทางมาจากต่างประเทศ ก็ยังคงทำให้ธุรกิจการบิน ธุรกิจการท่องเที่ยว ไม่สามารถเปิดบริการได้ตามปกติ ดังนั้นช่วงนี้จึงต้องปิดตัวไปโดยปริยาย รวมถึงส่งผลให้ทุกองค์กรต้องแบกรับค่าใช้จ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งมืองค์กรหลายแห่งได้ปิดตัวจากการแบกรับค่าใช้จ่ายไม่ไหว แม้ภาครัฐ จะส่งเสริม สนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยวในประเทศให้มากขึ้น ให้คนในประเทศหันมาท่องเที่ยว

ด้วยการเพิ่มวันหยุดยาวให้ แต่หากพิจารณาให้ดี การส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะนี้ ก็ทำได้แค่ระยะสั้น ๆ ช่วงเทศกาลเท่านั้น

ฉะนั้น การปรับตัวของคนไทยทุกคนในยุควิกฤติโควิด-19 นี้ จึงเป็นสิ่งที่ท้าทาย ผู้เขียน จึงขอให้ทุกคนมีสติ นำเอาวิถีชีวิตแบบ New Normal ตามหลักทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาปรับใช้ในการดำรงชีพ และประกอบสัมมาอาชีพ มุ่งเน้นการประหยัด อดออม มาเป็นแนวคิดถ้าทุกคนใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ใช้จ่ายสินค้าฟุ่มเฟือย เหมือนที่เคย บริโภคอย่างมีคุณค่า และมีสติ เชื่อว่าจะทำให้ลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นออกไปได้ สิ่งสำคัญที่จะพาเรารอดได้ คือ ทุกคนต้องหันมาช่วยตนเอง ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ เราคนไทยจะ สู้ๆ ไปด้วยกัน สักวันเราจะผ่านพ้นวิกฤตินี้ไปได้ และขอเป็นกำลังใจให้กับทุกคนครับ

“สร้างระบบน้ำในไร่นา พัฒนาระบบการเกษตรอย่างยั่งยืน”

จังหวัดอุดรธานี มีเนื้อที่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 3,868,312 ไร่ ซึ่งส่วนใหญ่ทำการเกษตร และโดยปกติจะทำการเกษตรตามฤดูกาล ซึ่งใช้น้ำจากธรรมชาติในการทำเกษตรเป็นหลัก รองลงมาเป็นเกษตรกรที่อยู่ในพื้นที่ชลประทาน และเกษตรกรที่อยู่นอกเขตชลประทานใช้น้ำจากแหล่งน้ำของตนเอง ซึ่งก็ยังมีเกษตรกรอีกหลายรายไม่สามารถทำการเกษตรได้เลยเมื่ออยู่นอกฤดูการทำเกษตร และเมื่อถึงช่วงวิกฤติภัยแล้ง เกษตรกรจะพบปัญหาทางด้านเกษตร ซึ่งในปี 2563 ประเทศไทยต้องประสบกับปัญหาวิกฤติภัยแล้งที่คาดว่าจะมีความรุนแรงและยาวนานมาก โดยจังหวัดอุดรธานี เกษตรกรต้องประสบกับแหล่งน้ำหลักที่มีปริมาณน้อยลง ทำให้แหล่งน้ำ การเกษตรมีความจำเป็นอย่างสูง และต้องให้เพียงพอต่อการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจที่เป็นตลาดการขายในพื้นที่ภูมิภาคนี้

กรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นความสำคัญในเรื่องการเกษตรของสมาชิกสหกรณ์ สถาบันทางการเกษตร และเล็งเห็นปัญหาภัยแล้งและฝนทิ้งช่วงที่นานขึ้นแม้กระทั่งการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ (Climate change) จึงกำหนดแนวทางส่งเสริมให้มีการพัฒนาแหล่งน้ำ โดยได้ตระหนักถึงปัญหาภัยแล้งที่เกิดขึ้นที่ส่งผลกระทบกับสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเป็นอย่างมาก ได้จัดทำโครงการสนับสนุนเงินทุนเพื่อสร้างระบบน้ำในไร่นาของสมาชิกสถาบันเกษตรกรระยะที่ 2 โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุดรธานี มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือสมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ซึ่งสำนักงานสหกรณ์จังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณจากเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จำนวน 12,250,000 บาท ให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในจังหวัด ที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 245 ราย มีแผนและแนวทางการช่วยเหลือ โดยการให้กู้เงินไปพัฒนาแหล่งน้ำของตน เพื่อสร้างโอกาสในการทำเกษตรกรรม ลดความเสี่ยงจากการขาดแคลนน้ำให้กับเกษตรกร ส่งเสริมการจัดระบบไร่นาของเกษตรกรให้มีความยั่งยืนรายละไม่เกิน 50,000 บาท โดยไม่มีการคิดดอกเบี้ย มีระยะเวลาปลอดการชำระหนี้

ในช่วง 2 ปีแรก กำหนดให้มีการแบ่ง
ชำระเงินคืนเป็น 4 งวด (ตั้งแต่ พ.ศ.
2565 - 2568) เพื่อไปพัฒนาแหล่ง
น้ำในไร่นา โดยการขุดสระน้ำที่มี
เงื่อนไข คือ พื้นที่ต้องเป็นผู้ถือครอง
ที่ดิน หรือเช่าที่ดินเพื่อทำการเกษตร
โดยผู้เช่าต้องตกลงกับเจ้าของที่ดิน
พื้นที่ต้องมีประสิทธิภาพในการ
กักเก็บน้ำ โดยพิจารณาจากคุณสมบัติ
ของดิน การขุดดินลึกไม่เกิน 3 เมตร
แบบรูปตัว I (ตัวโอ) หรือแบบ
รูปตัว L หรือ ขุด/เจาะบ่อบาดาล
จากการสำรวจความเหมาะสม
ของพื้นที่เกษตรกรรมที่มีเงื่อนไข คือ
บ่อบาดาลที่เจาะได้ตามหลักการจาก
สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล ต้องมี
ศักยภาพน้ำจืด ปริมาณน้ำมากกว่า
10 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง หรือมี
ปริมาณน้ำ 2 - 10 ลูกบาศก์เมตร
/ชั่วโมง ซึ่งต้องได้รับการสำรวจ
ความแม่นยำจากธรณีฟิสิกส์ร่วมด้วย
พร้อมมีการสนับสนุนจัดระบบส่ง
น้ำ ป้อนน้ำ เป็นต้น เพื่อเป็นการลด
ความเสี่ยงจากการพึ่งพาน้ำระบบ
ชลประทานและแหล่งน้ำธรรมชาติ
เพียงอย่างเดียว จะส่งผลให้สมาชิก
ทำการเกษตรได้อย่างต่อเนื่องตลอด
ฤดูกาล ประกอบอาชีพเสริมต่าง ๆ
เช่น เลี้ยงปลา โค กระบือ ปลูก
หญ้าเลี้ยงสัตว์ ปลูกพืชผักสวนครัว
เพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ให้
ครอบครัวของสมาชิก สร้างความ
เข้มแข็งให้ชุมชน เกิดการรวมกลุ่ม
ทางการตลาด พึ่งพาตนเองและ
ช่วยเหลือสมาชิกและชุมชนได้ตาม
วิสัยทัศน์ของกรม “การสหกรณ์มั่นคง
สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้มแข็ง

เศรษฐกิจและสังคมของชุมชนยั่งยืน”

แนวทางการพัฒนาแหล่ง
น้ำในไร่นาของสมาชิกสหกรณ์/
กลุ่มเกษตรกร

ปริมาณน้ำฝนใน
ประเทศไทยในฤดูฝนแต่ละปี เฉลี่ย
ประมาณ 736,800 ล้านลูกบาศก์
เมตร แต่ปริมาณความต้องการใช้น้ำ
มีเพียง 151,750 ล้านลูกบาศก์เมตร
หรือร้อยละ 20 ของปริมาณน้ำฝน
ทั้งหมด แต่ทำไมน้ำไม่เพียงพอที่จะ
ใช้ เนื่องจากว่าเราไม่สามารถที่จะ
เก็บกักน้ำฝนไว้ใช้ได้นั่นเอง ทำให้
น้ำซึมลงไปได้ดิน หรือไหลไปตาม
ลำน้ำสายต่าง ๆ และไหลออกทะเล
ในที่สุด วิธีหนึ่งที่จะทำให้เรามีน้ำไว้ใช้
อย่างเพียงพอ คือ การฟื้นฟูและ
พัฒนาแหล่งเก็บน้ำนั่นเอง ดังนั้น
เงินกู้ยืมที่จะจัดสรรให้กับสมาชิก
สหกรณ์ต้องดำเนินการดังนี้

1. ขุดสระเก็บกักน้ำในพื้นที่
ประมาณ 1 ไร่ ความลึกประมาณ
2 เมตร พร้อมกับอุปกรณ์ เช่น
เครื่องสูบน้ำ ท่อน้ำในระบบน้ำหยด
หรือพ่นละอองน้ำ เป็นต้น

2. ขุดเจาะบ่อบาดาล
เจาะลึกจนถึงระดับที่มีน้ำ พร้อม
กับอุปกรณ์ เช่น เครื่องสูบน้ำ ท่อ
น้ำในระบบน้ำหยดหรือละอองพ่น
น้ำ เป็นต้น

**ประโยชน์จากการสร้างระบบแหล่ง
น้ำในไร่นา**

1. ลดความเสี่ยงจากวิกฤติ

นางสาวนุชนารถ พรหมทอง

กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการบริหารการจัดการสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอุดรธานี

ภัยแล้งที่ส่งผลให้สมาชิกมีหนี้
ค้ำชำระและขาดเงินทุน ในการ
ประกอบอาชีพ

2. เกษตรกรมีโอกาสดำเนิน
การผลิตก่อนและหลังฤดูกาลผลิตได้
เนื่องจากมีแหล่งน้ำสำรองส่งผลให้
ผลผลิตมีคุณภาพและทยอยออกสู่
ตลาดในระยะเวลาที่เหมาะสม

3. สมาชิกมีรายได้เพิ่มขึ้น
ทั้งจากอาชีพหลักและอาชีพเสริม
ทั้งนี้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด
อุดรธานี ได้ดำเนินงานรูปแบบการ
บูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ โดย
ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงาน
ภายใต้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ได้แก่ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์
จังหวัดอุดรธานี กองทุนสงเคราะห์
เกษตรกร สำนักงานปศุสัตว์ สำนักงาน
ประมง สถานีพัฒนาที่ดิน โครงการ
ชลประทาน และหน่วยงานภายใต้
กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม คือ สำนักทรัพยากร
น้ำบาดาล เขต 10 อุดรธานี โดยทุก
หน่วยงานมีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่
จะช่วยเหลือเกษตรกร กลุ่มสมาชิก
สหกรณ์สามารถทำการเกษตรได้
ภายใต้เป้าหมายของกรมส่งเสริม
สหกรณ์ ที่ว่า “ระบบสหกรณ์ได้รับ
การส่งเสริมและพัฒนาให้เป็นกลไก
การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเพื่อ
เพิ่มขีดความสามารถของชุมชน”

บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ

ช่วยเกษตรกรเรื่องภาษีได้

เชื่อว่าหลาย ๆ คน คงไม่ทราบว่าอาชีพเกษตรกรต้องเสียภาษีบุคคลธรรมดา ตามมาตรา 40 (8) เงินได้จากการธุรกิจ การพาณิชย์ การเกษตร การอุตสาหกรรม การขนส่งหรือการอื่น ๆ รวมทั้งขายอสังหาริมทรัพย์ที่ได้มาโดยมุ่งในทางการค้าหรือหากำไร แห่งประมวลรัษฎากร ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา... คือ ภาษีที่จัดเก็บจากบุคคลทั่วไป หรือจากหน่วยภาษีที่มีลักษณะพิเศษ ตามที่กฎหมายกำหนดและมีรายได้เกิดขึ้นตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยปกติจัดเก็บเป็นรายปีรายได้ที่เกิดขึ้นในปีใด ๆ ผู้มีรายได้มีหน้าที่ต้องนำไปแสดงรายการตนเองตามแบบแสดงรายการภาษีที่กำหนดภายในเดือนมกราคมถึงมีนาคมของปีถัดไป ผู้ที่มีเงินได้เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีจะมีหน้าที่ต้องยื่นแบบแสดงรายการภาษี ก็ต่อเมื่อมีเงินได้ถึงเกณฑ์ขั้นต่ำตามที่กฎหมายกำหนด โดยเงินได้จากการทำเกษตร คนโสดต้องมีรายได้ขั้นต่ำ 60,000.00 บาทต่อปี ถ้าสมรส 120,000.00 บาทต่อปี ซึ่งกรมสรรพากรจะคิด

ภาษีเกษตรกรจากรายได้หักด้วยค่าใช้จ่าย การหักค่าใช้จ่ายมี 2 วิธี คือ หักค่าใช้จ่ายเหมาสูงสุดได้ร้อยละ 60 กับหักค่าใช้จ่ายจริง โดยให้ผู้มีเงินได้เลือกหักแต่ละวิธี หากเลือกค่าใช้จ่ายจริง ค่าใช้จ่ายที่จะนำมาหักจะต้องมีใบกำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงิน แต่ถ้าไม่มีก็ให้ทำใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงินก็ได้

การคิดภาษีมี 2 วิธี วิธีที่ 1 นำรายได้หลังหักค่าใช้จ่ายจริงมาหักลดหย่อนเหลือเป็นเงินได้สุทธิ กรณีเงินได้สุทธิไม่เกิน 150,000.00 บาท

ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี วิธีที่ 2 รายได้รวมก่อนหักค่าใช้จ่าย x ร้อยละ 0.5 กรณีภาษีไม่เกิน 5,000.00 บาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี กรมสรรพากรให้เกษตรกรนำรายได้ และค่าใช้จ่ายที่บันทึกในสมุดบัญชี ต้นทุนประกอบอาชีพ ที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำมาใช้ประกอบการยื่นแบบเสียภาษี ได้ด้วย โดยกรมสรรพากรได้จัดทำ เป็นคู่มือคิดภาษีอย่างง่ายด้วยสมุด ต้นทุนประกอบอาชีพ เผยแพร่ใน เว็บไซต์ของกรมสรรพากรและ เผยแพร่คู่มือใน YouTube เมื่อวันที่ 30 มกราคม 2561 มียอดคนดูจนถึง ปัจจุบัน 721 ครั้ง และถ้านายอด คนดู YouTube ไปเปรียบเทียบกับ ยอดคนดู เพลงดัง ๆ เช่น เพลง บุญผลา ของพีไม่ค์ ซึ่งมียอดคนดู ถึง 151 ล้านครั้ง ก็ยังแตกต่างกัน ลิบลับ คงต้องช่วยกันประชาสัมพันธ์ ให้มากขึ้น

สหกรณ์โคนมหนองโพราชบุรี จำกัด (ในพระบรมราชูปถัมภ์) น่าจะเป็นสหกรณ์แรกและสหกรณ์เดียวที่ ทำหนังสือเชิญสำนักงานสรรพากร พื้นที่ราชบุรีมาให้บริการรับยื่นแบบ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภ.ง.ด. 90) ที่สหกรณ์ฯ เมื่อวันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2561 และวันที่ 5 มีนาคม 2561 มี

สมาชิกของสหกรณ์มาใช้บริการ 483 คน และสมาชิกสหกรณ์ที่ใช้สมุด บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพประกอบการ ยื่นแบบ ภ.ง.ด. 90 มีจำนวน 2 ราย ได้แก่ นายอรุณ บัวเจ็ก มีรายได้ คำนำนมดิบ จำนวน 464,192.00 บาท หักค่าใช้จ่ายจริง จำนวน 394,563.29 บาท คงเหลือ จำนวน 69,628.71 บาท เสียภาษี จำนวน 1,183.00 บาท และนายบุญนำ ฉิมพาลี มีรายได้คำนำนมดิบ จำนวน 3,577,708.00 บาท หักค่าใช้จ่ายจริง จำนวน 3,041,051.80 บาท คงเหลือ จำนวน 536,656.20 บาท เสียภาษี 6,359.00 บาท ซึ่งนับว่า สมาชิกสหกรณ์โคนมหนองโพ จำกัด เป็นตัวอย่างของเกษตรกรที่ปฏิบัติ ตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เพราะ เชื่อว่ายังมีเกษตรกรอีกหลายรายที่ มีรายได้ ถึงเกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษี เงินได้บุคคลธรรมดาแต่มีได้นำมา ยื่นเสียภาษี ซึ่งเงินภาษีที่ผู้มีเงินได้ จ่ายไปจะถูกนำไปพัฒนาประเทศ และกลับมาสู่เกษตรกรในรูปแบบ

โครงการช่วยเหลือต่าง ๆ

นอกจากนี้สำนักงาน สรรพากรพื้นที่เพชรบุรีได้ขอความ ร่วมมือสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ เพชรบุรี ช่วยประชาสัมพันธ์คู่มือ คิดภาษีอย่างง่ายด้วยสมุดต้นทุน ประกอบอาชีพ ให้แก่เกษตรกรใน พื้นที่จังหวัดเพชรบุรีได้รับทราบ และ ขอข้อมูลรายชื่อสหกรณ์การเกษตร และกลุ่มเกษตรกร เพื่อที่สำนักงาน สรรพากรพื้นที่เพชรบุรีจะได้ออกไป แนะนำที่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ดังกล่าว จึงนับได้ว่าการที่กรมตรวจ บัญชีสหกรณ์ได้จัดให้มีโครงการ ส่งเสริมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ แก่เกษตรกร นอกจากจะทำให้ เกษตรกรได้รู้จักตนเองแล้วยังได้นำ ไปช่วยคิดภาษีได้อีก แม้ว่าจำนวน ผู้ใช้สมุดบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ มายื่นแบบจะยังมีไม่มากนัก แต่ ก็เป็นความภาคภูมิใจที่หน่วยงาน ระดับชั้นนำของประเทศอย่าง กรมสรรพากรได้มองเห็นและนำไปใช้ ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

โดย...รัตติยา ลวีสดี

ผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีและการสอบบัญชี
สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ที่ 10

การนำวิถีชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียง

แก้ไขสถานการณ์วิกฤติโควิด-19

เขียนโดย อรุณช กัญภัย

นับแต่ประเทศไทยเกิดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ทำให้คนในประเทศประสบปัญหาหลายด้าน ต้องปรับวิถีการใช้ชีวิตให้เป็นแบบ New Normal เพื่อป้องกันตนเองจากโรคโควิด-19 และป้องกันการแพร่ระบาดไปยังผู้อื่นในหลาย ๆ พฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็น

1. ใส่หน้ากากอนามัยทุกวัน เพื่อลดโอกาสในการรับ แพร่เชื้อ
2. หมั่นล้างมือบ่อย ๆ หลังจับสิ่งของต้องรีบล้างมือทันที
3. รักษาระยะห่างทางสังคมอย่างน้อย 1 - 2 เมตร เพื่อป้องกันทั้งตนเอง และผู้อื่น

4. ทำงานที่บ้าน เพื่อให้อยู่บ้านมากที่สุด ลดการเดินทาง
5. สั่งอาหารออนไลน์ หรือซื้อกลับไปทานที่บ้าน
6. การเรียนการสอนแบบออนไลน์
7. งดการเดินทางไปในพื้นที่เสี่ยง หรือแออัด และพยายามหลีกเลี่ยงช่วงเวลาที่คนเยอะ

8. ใช้เทคโนโลยีสังคมไร้เงินสด ทำธุรกรรมออนไลน์
9. ดูแลทำความสะอาดบ้าน รวมถึงที่ทำงาน ให้ปราศจากเชื้อโรค

“วิถีชีวิตปกติใหม่ New Normal” ที่ต้องหันมาทบทวนวางแผนการเงินในครอบครัว เพื่อรับมือกับปัญหาที่เกิดขึ้นแบบไม่รู้ตัวเช่นนี้ จะต้องเข้าใจสภาพความเป็นจริง และหันมาปรับพฤติกรรมวิถีการดำรงชีวิตของเรา ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ และเป็นหลักประกันความยากจนได้อย่างเด็ดขาด คือวิถีชีวิตแบบพอเพียง มาเป็นหลักในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองและ

ครอบครัว และมีสุขภาพที่ดีอีกด้วย

1) รู้คุณค่าของเงิน ใช้จ่ายอย่างประหยัด มัธยัสถ์ และเก็บออมอย่างน้อยเดือนละ 20% ของรายได้

2) ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีสติ รอบคอบ ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ

3) หารายได้ประกอบอาชีพเสริม ตามความถนัดอย่างน้อย 1 อย่าง เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงิน

4) ลดรายจ่าย ด้วยการสร้างแหล่งอาหารให้กับครอบครัว ได้แก่ การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ หรือปลูกผักทานเอง เหลือกก็ขาย ทำให้มีรายได้เพิ่ม

5) ออกกำลังกายอยู่เสมอ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ หมั่นดูแล รักษาความสะอาด และสุขภาพกาย และใจให้สมบูรณ์แข็งแรง

วิกฤติของการแพร่ระบาด โควิด-19 ส่งผลต่อการดำรงชีพ ของคนไทย

ภาครัฐมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งยวด ที่ต้องให้การช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนทุกกลุ่ม และทุกสาขาอาชีพ รวมถึงผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดโควิด-19 นี้ ด้วยเช่นกัน นอกจากปัญหาปากท้องของประชาชนที่ต้องใช้จ่ายสำหรับการดำรงชีพแล้ว ยังต้องมีค่าใช้จ่ายเกิดจากการกักกัน จากแหล่งเงินกู้ หรือสถาบันการเงินต่าง ๆ ในรูปของสินเชื่อที่อยู่อาศัย รถยนต์ ใช้บัตรเครดิตผ่อนเครื่องใช้ไฟฟ้า และเงินด่วนต่าง ๆ รวมถึงการขอสินเชื่อจากสหกรณ์ ที่อยู่ในสถานประกอบการ

หากสถานประกอบการ มีการเลิกจ้างบุคลากร ส่งผลทำให้บุคลากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ได้รับผลกระทบตกงาน ไม่มีรายได้ ไม่มีเงินมาจ่ายคืนเงินกู้ให้แก่สหกรณ์ หากสมาชิกรายนั้น ๆ มีเงินสะสมเก็อยู่บ้าง ก็ยังส่งผ่อนชำระได้บ้าง แต่ถ้าไม่มีเลย สหกรณ์จะทำอย่างไร เมื่อสมาชิกต้องถูกเลิกจ้าง ไม่มีรายได้ ต้องมาเรียกเก็บหนี้จากผู้ค้าประกัน ก็จะกระทบกันเป็นระลอกคลื่นทีเดียว แม้แต่ค่าเช่าบ้าน ค่าเล่าเรียนของบุตร หลาน และอื่น ๆ อีกอีกปัญหา ประเทศไม่มีเงินได้ไม่มีการจ้างงาน ไม่มีเงินเลี้ยงชีพ จะวางแผนการดำรงชีวิตกันอย่างไร จะให้รัฐช่วยเหลือเยียวยากี่มากมายหลายกลุ่ม ต้องใช้เงินจำนวนมาก เงินรายได้ของรัฐที่มาจากภาษีรายได้ ภาษีธุรกิจก็จัดเก็บไม่ได้ เพราะธุรกิจปิดตัวล้มละลาย และจะอีกนานแค่ไหน ถึงจะเข้าสู่ภาวะปกติ ประชาชนคนไทยไม่ตายเพราะโควิด-19 แต่กำลังจะอดตายหากไม่มีรายได้มาเลี้ยงชีพ และโอกาสที่ธุรกิจ ห้างร้านจะฟื้นตัวมาเป็นปกติได้เร็ว ก็ไม่ใช่เรื่องง่าย ๆ

ผู้เขียนที่ได้รับฟังปัญหาของบรรดานุชนุษย์เงินเดือน ที่ทำงานในสถานประกอบการต่าง ๆ แม้รัฐจะมีมาตรการ ผ่อนปรน จากสถานการณ์โควิด-19 ในธุรกิจหลาย ๆ ประเภทแล้ว แต่ที่ยังไม่สามารถเปิดบริการได้อย่างเต็มรูปแบบ ผู้ประกอบการบางแห่งจึงต้องกักตุนหาทองออก โดยจ่ายเงินเดือนให้แก่ลูกจ้าง ได้แค่ 75% เพราะผู้ประกอบการเองต้องรับภาระค่าใช้จ่ายที่ไม่เกิดรายได้

บางแห่งถึงกับมีการปิดกิจการล้มละลาย จึงตกหนักมาที่เจ้าหน้าที่ พนักงาน ลูกจ้างที่ทำงานอยู่ในสถานประกอบการนั้น ๆ แบบไม่สามารถเรียกร้องอะไรได้ บางตำแหน่งต้องเลิกจ้าง คนที่เหลือต้องทำงานมากขึ้น เพราะทำงานทดแทนบางตำแหน่งที่มีการเลิกจ้างไป ความหมายคือ ทำงานเกิน 100% รับเงินแค่ 75%

ในมุมมองของผู้เขียน การดำรงชีพในสภาวะการณ์เช่นนี้ ถือว่าลำบากกันมาก จึงขอให้ทุกคนต้องตั้งหลักให้ดี คิดวิเคราะห์ทุกอย่างตามสภาวะการณ์จริง ยึดหยุ่นตามเหตุและผล นำหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มาเป็นหลักในการดำรงชีพ รู้จักประหยัด มัธยัสถ์ ไม่บริโภคสินค้าฟุ่มเฟือย ทำความเข้าใจกับคนในครอบครัวและปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และหันมาหารายได้เสริมหรือสร้างแหล่งอาหารในครอบครัว ทำเกษตรกรรม ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ปลูกในสิ่งที่กิน กินในสิ่งที่ปลูก เหลือกก็ขาย แบ่งปัน อยู่แบบพอเพียง ถนัดทำอะไร เก่งอะไรก็ทำ ไม่ต้องมากอย่างขอให้ทำได้ ทำด้วยใจ ท่านก็จะมีเงินเข้ามาเป็นรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวให้พอลืมหูลืมตา อ้าปากได้ตามสมควร และนับจากนี้ไป แม้จะเกิดภัยพิบัติอย่างไร ก็ขอให้ทุกคนมีสติ ตั้งมั่น ยึดถือ และทำในสิ่งที่ดีเพื่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ขอเอาใจช่วย และขอให้ทุกคน ทุกสาขาอาชีพผ่านวิกฤตินี้ไปด้วยกัน สู้ ๆ ค่ะ

สหกรณ์ไทย ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ พ.ศ. 2542 เปรียบเทียบกับ สหกรณ์ขึ้นปฐุมภูมิ ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์ ค.ศ. 1979 ประเทศสิงคโปร์

บทนำ

สำหรับสหกรณ์ในประเทศไทยได้เกิดขึ้น โดยกรมพาณิชย์และสถิติพยากรณ์ได้ทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขึ้น ณ ท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรก ใช้ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459 มีพระราชวรวงศ์เรกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ทรงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก นับเป็นการเริ่มต้นการสหกรณ์ในประเทศไทยอย่างสมบูรณ์

อรุณชัย บ่มไฉ่

ต่อมารัฐบาลประกาศใช้พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 นับเป็นกฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก ทั้งนี้จากเวลานั้นได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสหกรณ์เรื่อยมา ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 จนกระทั่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ซึ่งบังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน โดยได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมครั้งล่าสุดเมื่อปี พ.ศ. 2562

ปัจจุบันพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มีเนื้อหาอยู่ 10 หมวด ประกอบไปด้วย หมวดที่ 1 ว่าด้วย บททั่วไป หมวดที่ 2 ว่าด้วย การกำกับ และการส่งเสริมสหกรณ์ หมวดที่ 3 ว่าด้วย สหกรณ์ หมวดที่ 4 ว่าด้วย การชำระบัญชี หมวดที่ 4/1 ว่าด้วย การดำเนินงานและการกำกับดูแลสหกรณ์ออมทรัพย์และสหกรณ์เครดิตยูเนียน หมวดที่ 5 ว่าด้วย การควบสหกรณ์เข้ากัน หมวดที่ 6 ว่าด้วย การแยกสหกรณ์ หมวดที่ 7 ว่าด้วย ชุมนุมสหกรณ์ หมวดที่ 8 ว่าด้วย สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยหมวดที่ 9 ว่าด้วย กลุ่มเกษตรกร หมวดที่ 9/1 ว่าด้วย การพิจารณาอุทธรณ์ หมวดที่ 10 ว่าด้วย บทกำหนดโทษ

สำหรับประเทศสิงคโปร์ได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาในปี ค.ศ. 1924 และได้บังคับใช้ในปี ค.ศ. 1925 เพื่อจัดตั้ง “สหกรณ์ข้าราชการจำกัด (Singapore Government Servants’ Co-operative Thrift and Loan Ltd.)” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อออมทรัพย์ ประกอบกับให้กู้ยืมเงินเป็นแห่งแรก จดทะเบียนเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม ค.ศ. 1925 ด้วยสมาชิกจำนวน 32 คน

เมื่อสหกรณ์ได้รับการยอมรับอย่างแพร่หลายจากประชาชน จนมีสหกรณ์เกิดขึ้นอย่างหลากหลายประเภท ในปี ค.ศ. 1979 ประเทศ

สิงคโปร์จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ ค.ศ. 1979 ขึ้นมา และได้บังคับใช้มาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้มีการแก้ไขครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม ค.ศ. 2009 อันเป็นพระราชบัญญัติที่เกิดขึ้นบนหลักการของสังคมและเศรษฐกิจที่ได้มีการพัฒนามาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1925

พระราชบัญญัติสหกรณ์ ค.ศ. 1979 มีทั้งสิ้น 9 หมวด ประกอบด้วย หมวดที่ 1 ว่าด้วย บททั่วไป กำหนดนิยามศัพท์ และการแต่งตั้งนายทะเบียนและรองนายทะเบียน หมวดที่ 2 ว่าด้วย การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์ หมวดที่ 3

ว่าด้วย สิทธิและหน้าที่ของสหกรณ์ หมวดที่ 4 ว่าด้วย สิทธิและความรับผิดชอบสมาชิก หมวดที่ 5 ว่าด้วย องค์การและการจัดการสหกรณ์ หมวดที่ 6 ว่าด้วย ทรัพย์สินและทุนของสหกรณ์ หมวดที่ 7 ว่าด้วยการควบคุมและการโอน หมวดที่ 8 ว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของนายทะเบียนสหกรณ์ และหมวดที่ 9 ว่าด้วย บทเบ็ดเตล็ด

บทนิยาม

มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 ของไทย ได้กำหนดนิยามของ “สหกรณ์” ไว้ว่า

คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์ผู้มีสัญชาติไทย โดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 2 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ ค.ศ. 1979 ของสิงคโปร์ ได้อธิบายถึงคำนิยาม (Interpretation) ของ “สหกรณ์” ไว้ว่า “สหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ และรวมไปถึงสหกรณ์ ชั้นปฐมภูมิ (Primary society) สหกรณ์ชั้นทุติยภูมิ (Secondary society) และสหกรณ์ ชั้นสูงสุด (Apex organisation)” ทั้งนี้ สามารถขยายความของคำว่า “สหกรณ์” ออกไปตามความในรายงานประจำปีเกี่ยวกับสหกรณ์ในประเทศสิงคโปร์ (สิ้นปีการเงินวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2560) ได้อีกว่า สหกรณ์ คือ ขบวนการซึ่งตั้งอยู่บนหลักประชาธิปไตยเพื่อแสวงหากำไรให้แก่สมาชิกผู้สมัครใจเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยมีเป้าหมายร่วมกันทางสังคมและเศรษฐกิจบนหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนมีภารกิจทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกหรือสังคมโดยรวม โดยในบทความผู้เขียนขอกล่าวถึงเฉพาะสหกรณ์ชั้นปฐมภูมินี้เท่านั้น

สำหรับ “สหกรณ์ชั้นปฐมภูมิ (Primary society)” นั้น คือ “สหกรณ์ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกประเภทบุคคลธรรมดา หรือสถาบัน โดยมีคุณสมบัติภายใต้มาตรา 39

ของพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน”

ประเภทของสหกรณ์

การแบ่งประเภทของสหกรณ์ในประเทศไทยได้ถูกกำหนดไว้ในมาตรา 33/1 ว่า สหกรณ์ที่จะรับจดทะเบียนตามมาตรา 33 สามารถแบ่งออกได้เป็น 7 ประเภท ประกอบด้วย สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง สหกรณ์นิคม สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน นอกจากนี้ แล้วบทบัญญัติมาตราดังกล่าวยังเปิดโอกาสให้สามารถกำหนดสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ เพิ่มเติมอีกได้โดยกำหนดเป็นกฎกระทรวง

ประเภทของสหกรณ์ในประเทศสิงคโปร์แบ่งออกตามการจดทะเบียนของสหกรณ์ชั้นปฐมภูมิ สหกรณ์ชั้นทุติยภูมิ และสหกรณ์ชั้นสูงสุด ซึ่งสามารถแบ่งออกได้ตามคุณสมบัติของการเข้าจดทะเบียนในประเภทต่าง ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการดำเนินการ เช่น สหกรณ์ผู้บริโภคและบริการ (ที่ไม่ใช่ทางการเงิน) (Consumer and Services Co-ops) ด้วยการขายสินค้าหรือจัดหาบริการที่เหมาะสมแก่สมาชิก เป็นต้น สหกรณ์เครดิต (Credit Co-ops) มีบทบาทหน้าที่ในการรับเงินฝากและให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดยสหกรณ์ประเภทนี้จะต้องดำเนินการโดยยึดถือหลักความซื่อสัตย์สุจริต (Fiduciary duty) เป็นสำคัญในการกำกับดูแลเงินฝากของสมาชิก เป็นต้น ตลอดจนสหกรณ์โรงเรียน (School Co-ops) อันเป็นสหกรณ์

ที่จัดให้นักเรียนในระดับมัธยมหรือในระดับวิทยาลัยมีร้านหนังสือและ/หรือรูปแบบของการดำเนินการแบบสหกรณ์เพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้รู้จักกับผู้ประกอบการผ่านธุรกิจต่าง ๆ

วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสหกรณ์

ในประเทศไทย การดำเนินงานของสหกรณ์ต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมของบรรดาสมาชิกโดยวิธีช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์

ในประเทศสิงคโปร์ ส่วนที่ 2 ว่าด้วยการจัดตั้งและการจดทะเบียน (Formation and registration of societies) มาตรา 4 ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ ค.ศ. 1979 ได้กำหนดถึงแนวทาง หรือเป้าหมายสำหรับการจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งสหกรณ์ทุกประเภท ขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้ว่า สหกรณ์ใดที่จะได้รับการจดทะเบียนจัดตั้งขึ้นจะต้องมีเป้าหมาย หรือแนวทางตามที่มาตรา 4 ได้กำหนดไว้ซึ่งเป็นหลักการขั้นพื้นฐานตามหลักการของสหกรณ์ ดังต่อไปนี้คือ

(1) สหกรณ์จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการให้ความช่วยเหลือในเรื่องของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกภายใต้หลักการสหกรณ์

(2) สหกรณ์จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนด้วยการให้ความร่วมมือช่วยเหลือในเรื่องผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจแก่ในภาคส่วนสาธารณะ

ทั่วไป หรือในส่วนอื่น ๆ ของภาครัฐ อีกด้วย หรือ

(3) สหกรณ์จะต้องส่งเสริมและอำนวยความสะดวก แก่การดำเนินงานในด้านอื่น ๆ นอกเหนือที่ได้กำหนดไว้ในข้อ (1) และข้อ (2)

คุณสมบัติของสมาชิก

ในประเทศไทยมาตรา 33(2) ประกอบกับมาตรา 4 นิยามคำว่า “สหกรณ์” แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 กำหนดให้คุณสมบัติสมาชิกของสหกรณ์จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติไทย และบรรลุนิติภาวะแล้วเท่านั้น รวมถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ตามที่กำหนดในข้อบังคับ

ในประเทศสิงคโปร์ สำหรับ “สหกรณ์ขั้นปฐมภูมิ (Primary society)” มาตรา 5(1) ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ กำหนดให้สมาชิกเป็นบุคคลธรรมดาอายุครบ 16 ปี บริบูรณ์ขึ้นไป ประกอบกับจะต้องเป็นพลเมืองของประเทศสิงคโปร์ หรือมีถิ่นที่อยู่อาศัยในประเทศสิงคโปร์ และอาจจะต้องมีคุณสมบัติตามข้อกำหนดอื่น ๆ ว่าด้วยในเรื่องของถิ่น

ที่อยู่อาศัย, การจ้างงาน, อาชีพ, และข้อกำหนดเกี่ยวกับรายละเอียดอื่นใดเพิ่มเติมโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ส่วนสมาชิกประเภทที่เป็นสถาบัน (Institution) จะต้องมีความสัมพันธ์เป็นสหกรณ์ซึ่งได้จดทะเบียนจัดตั้งขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติฉบับนี้ ตามความในมาตรา 2(1) หรือสหภาพการค้า

ทั้งนี้ จากที่กล่าวมาข้างต้นในเรื่องคุณสมบัติของการเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ ในประเทศไทยกำหนดไว้ว่า จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาที่ได้บรรลุนิติภาวะและมีสัญชาติไทยเท่านั้น ซึ่งคล้ายกันกับบทบัญญัติของประเทศสิงคโปร์ที่ว่า จะต้องเป็นบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นพลเมืองของประเทศสิงคโปร์ แต่บทบัญญัติของประเทศสิงคโปร์ยังได้ขยายความต่อไปอีกว่า หรือมีถิ่นที่อยู่อาศัยในประเทศสิงคโปร์ ประกอบกับการเป็นสมาชิกของสหกรณ์ในประเทศสิงคโปร์ยังเปิดโอกาสให้สถาบัน กล่าวคือ สหกรณ์อื่น หรือสถาบัน (นิติบุคคล) สามารถเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการของสหกรณ์ได้อีกด้วย ซึ่งมีความแตกต่าง

อย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบกับในกรณีของประเทศไทยที่กำหนดไว้เพียงว่าสมาชิกของสหกรณ์เป็นได้เพียงบุคคลธรรมดาเท่านั้น โดยไม่ได้อนุญาตให้บุคคลต่างสัญชาติซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศไทย และสถาบัน (นิติบุคคล) เข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการแก้ไขคุณสมบัติของสมาชิกสหกรณ์เพิ่มเติม ไว้ในมาตรา 4 และมาตรา 33 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 เทียบเคียงกับพระราชบัญญัติสหกรณ์ ศ.ศ. 1979 ของประเทศสิงคโปร์ โดยให้นิติบุคคลบางประเภท หรือบุคคลสัญชาติอื่นที่อยู่อาศัยในประเทศไทยเข้ามาเป็นสมาชิกของสหกรณ์ได้

ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสในการเพิ่มมูลค่าในการระดมทุนจากหลากหลายทิศทางให้แก่สหกรณ์เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์แก่สมาชิก ตลอดจนให้สอดคล้องรองรับกับหลักการเปิดรับสมาชิกโดยทั่วไปตามความสมัครใจ (Voluntary and Open Membership) อันเป็นหลักสำคัญในการดำเนินงานเพื่อเปิดโอกาสให้กับบุคคลทุกคนที่สนใจได้มีโอกาสสมัครเข้าเป็นสมาชิกได้อย่างเท่าเทียมกันเฉกเช่นประเทศสิงคโปร์ที่มีสมาชิกทั้งบุคคลธรรมดา ทั้งที่เป็นพลเมือง หรือมีถิ่นที่อยู่อาศัยในประเทศสิงคโปร์ และสมาชิกที่เป็นสถาบัน (นิติบุคคล) อันเป็นหนึ่งในหลักการที่สำคัญของสหกรณ์อีกด้วย

จากปัญหาการเงิน สู่วิกฤตสหกรณ์ และความจำเป็นต้องมีเครื่องมือแก้ไข

รังสรรค์ ปิติปัญญา

เกริ่นกันก่อน

ข้อเขียนนี้เป็นส่วนหนึ่งของบทความเรื่อง “ICMF: กองทุนรักษาเสถียรภาพขบวนการสหกรณ์” ที่จัดทำขึ้นเพื่อเสนอแนวคิดเกี่ยวกับเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาทางการเงินของสหกรณ์หรือกลุ่มสหกรณ์ที่มีแนวโน้มจะทำให้เกิดวิกฤตขึ้นในขบวนการสหกรณ์ โดยจะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 จะกล่าวถึงตัวอย่างการพัฒนาจากปัญหาสู่วิกฤตและความจำเป็นที่ขบวนการสหกรณ์ต้องมีเครื่องมือที่จะช่วยสร้างความมั่นคงหรือรักษาเสถียรภาพของขบวนการสหกรณ์ ซึ่งคือข้อเขียนที่อยู่ในมือของท่านในขณะนี้ ส่วนตอนที่ 2 จะกล่าวถึงระบบการรักษาเสถียรภาพที่มีการดำเนินการกันอยู่บ้างแล้วระหว่างสหกรณ์บางกลุ่ม และสุดท้ายซึ่งอยู่ในตอนที่ 3 จะนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับ “กองทุนการเงินระหว่างสหกรณ์ (Inter-Coop Monetary Fund, ICMF)” ซึ่งจะทำหน้าที่รักษาเสถียรภาพทางการเงินของขบวนการสหกรณ์ ขอเชิญติดตามครับ

ตัวอย่างการพัฒนาจากปัญหาสู่วิกฤต

เพื่อให้เข้าใจถึงความจำเป็นที่ต้องมีเครื่องมือรักษาเสถียรภาพขบวนการสหกรณ์ ขออนุญาตยกเอากรณีของสหกรณ์แห่งหนึ่งที่เคยเป็นข่าวโด่งดังเมื่อหลายปีก่อนมาเป็นตัวอย่าง อย่างไรก็ตาม ใคร่ขออภัยว่ามีเจตนาที่จะทำให้เกิดผลในทางลบกับสหกรณ์แห่งนี้แต่อย่างใด

ในระยะแรก ๆ ที่มีข่าวความไม่ชอบมาพากลเกิดขึ้น แม้ว่าสหกรณ์ที่มีปัญหาจะไม่ใช่ประเภทออมทรัพย์ แต่ผู้บริหารของสหกรณ์ออมทรัพย์หลายแห่งก็เห็นว่าเป็นเรื่องสำคัญจึงได้หารือกันแบบไม่เป็นทางการ และเห็นว่าขบวนการสหกรณ์ควรให้ความช่วยเหลือแก่สหกรณ์แห่งนี้ เพราะหากสหกรณ์แห่งนี้ได้รับความเสียหายแล้ว ก็อาจเกิดผลกระทบและความเสียหายแก่สหกรณ์อื่น ๆ ในวงกว้าง และด้วยสถานการณ์ที่ยังไม่รุนแรงมากนัก (ในขณะนั้น สมาชิกยังคงสะสมหุ้นรายเดือนเพิ่มขึ้นตามปกติ ผู้กู้ยืมส่งชำระหนี้คืน ผู้ฝากก็ยังไม่ได้เร่งรัดถอนเงิน ปัญหาสภาพคล่องยังไม่รุนแรงมากนัก) จึงประมาณกันว่าเงินที่ต้องใช้ในการแก้ปัญหาน่าจะไม่เกิน 2,000 ถึง 3,000 ล้านบาท

อย่างไรก็ตาม หลังจากมีข่าวลือมากขึ้นว่าสหกรณ์แห่งนี้มีปัญหารุนแรงและอาจล้มลงได้ ความตื่นกลัวได้แพร่กระจายไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนอย่างรวดเร็ว สมาชิกที่เคยสะสมหุ้นเพิ่มทุกเดือนก็ชะลอการเพิ่มหุ้นและบางส่วนลาออกจากการเป็นสมาชิกและขอรับเงินค่าหุ้นที่สะสมไว้คืน สมาชิกผู้กู้ที่เคยชำระหนี้คืนอย่างสม่ำเสมอ ก็ชะลอการส่งชำระคืน ทำให้ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์มีความรุนแรงมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ฝากเงินจำนวนมากเกิดความหวาดกลัวและเร่งถอนเงินฝากคืนแม้ว่าจะยังไม่ถึงกำหนด โดยยอมเสียค่าปรับหรือยอมรับดอกเบี้ย

ในอัตราที่ต่ำกว่าที่ตกลงกัน พฤติกรรมดังกล่าวยิ่งทำให้ปัญหาสภาพคล่องของสหกรณ์แห่งนี้เลวร้ายลงไปกว่าเดิมจนไม่มีเงินพอให้ออน ชาวกรถอนเงินไม่ได้ยังสร้างความระส่ำระสายให้กับสหกรณ์แห่งนี้และผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงขยายวงกว้างออกไปสู่ทั้งขบวนการสหกรณ์ มีผลให้ประชาชนและภาครัฐสูญเสียความมั่นใจที่มีต่อระบบสหกรณ์ และมองขบวนการสหกรณ์ในเชิงลบอย่างรุนแรง

เมื่อเวลาผ่านไปนานเข้า สถานการณ์ปัญหายิ่งมีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น ทำให้การแก้ไขจำเป็นต้องใช้ความพยายามและทรัพยากรมากขึ้น ในระยะหลังได้ข้อมูลมาว่า การแก้ไขปัญหาของสหกรณ์แห่งนี้ อาจต้องใช้เงินมากกว่า 10,000 ล้านบาท

คำถามสำคัญที่ต้องพิจารณาต่อก็คือ ทำไมสหกรณ์ต่าง ๆ จึง (ดูเหมือน) เพิกเฉย ไม่ร่วมมือกันแก้ปัญหาของสหกรณ์ดังกล่าว โดยส่วนตัวเชื่อว่ามาจากสาเหตุสำคัญอย่างน้อย 2 ประการ ประการแรกคือการแสวงหาความเห็นที่ว่าการช่วยเหลือครั้งนี้แทนที่จะเป็นการช่วยสหกรณ์จะกลายเป็นการช่วยคนโกง ทำให้ไม่ต้องถูกลงโทษ จึงเกิดกระแสคัดค้าน ทั้งจากภายนอกและภายในขบวนการสหกรณ์ ที่จะให้สหกรณ์อื่นเข้าไปช่วยเหลือในเรื่องนี้ ส่วนประการที่สอง คือความกลัวของแต่ละสหกรณ์ว่าเงินที่เอาเข้าไปช่วยเหลือจะไม่ได้รับการชำระคืน เนื่องจากไม่มีเจ้าภาพที่ชัดเจนในการดำเนินการ และไม่มีหลักประกัน ภาคราชการก็ไม่ได้ผลักดันในเรื่องนี้ และหลายครั้งยังพบว่าบุคคลในภาคราชการเองแสดงท่าทีคัดค้านการที่สหกรณ์อื่นจะเข้าไปให้ความช่วยเหลือ สุดท้ายก็เลยต้องปล่อยให้ทุกอย่างเป็นไปตามยถากรรม และสหกรณ์ดังกล่าวตกอยู่ในสถานการณ์ที่ย่ำแย่ ประชาชนรวมถึงสหกรณ์ที่ฝากเงินหรือให้กู้แก่สหกรณ์แห่งนี้ไม่สามารถถอนเงินคืนออกมาได้ เกิดความเดือดร้อนไปในวงกว้าง และกลายเป็นปัญหาที่กัดกินความศรัทธาและความมั่นคงของขบวนการสหกรณ์อยู่ในปัจจุบัน และทุกครั้งที่ภาครัฐจะออกมาตรการมาบังคับใช้กับสหกรณ์ก็มักจะอ้างอิงเรื่องนี้เป็นเหตุผลพื้นฐานเสมอ

ที่เลวร้ายทั้งหมดนี้ ต้องการชี้ให้เห็นว่าหากมีปัญหากเกิดขึ้นแล้วแต่ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ภายในเวลาที่เหมาะสม ก็จะทำให้ปัญหาบานปลายจนอาจไม่สามารถแก้ไขได้ เหมือนกับคำพังเพยที่ว่า “กว่าถั่วจะสุกกากก็ไหม้”

นอกจากวิกฤตที่เกิดจากสหกรณ์แห่งนี้แล้ว ยังมีวิกฤตอื่นที่ส่งผลในวงกว้างต่อขบวนการสหกรณ์อีก เช่น วิกฤตธุรกิจลอตเตอรี่ในวงการสหกรณ์ เป็นต้น โดยส่วนตัวผมยังกังวลใจว่าจะมีเหตุการณ์ในลักษณะนี้เกิดขึ้นอีก ถ้าเราไม่มีเครื่องมือหรือวิธีการจัดการปัญหาที่เหมาะสม สามารถดูแลให้สหกรณ์ สมาชิก และประชาชนทั่วไปไม่ได้รับความเสียหายหรือเสียหายน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ส่งท้ายก่อนจาก

เครื่องมือหรือวิธีการจัดการปัญหาที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร เป็นคำถามใหญ่ที่ต้องช่วยกันหาคำตอบ อย่างไรก็ตาม เครื่องมือดังกล่าวควรมีทั้ง “มาตรการป้องกัน” การเกิดปัญหา และ “มาตรการแก้ไข” ในกรณีที่เกิดปัญหาแล้วเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบรุนแรงต่อขบวนการสหกรณ์และผู้เกี่ยวข้อง จากการติดตามกิจกรรมที่เกิดขึ้นในวงการสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง พบว่าขณะนี้ภาครัฐกำลังทยอยออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อป้องกันหรือทำให้มีโอกาสเกิดปัญหาที่จะพัฒนาไปสู่วิกฤตน้อยที่สุด ซึ่งหลายมาตรการได้รับการตอบรับจากขบวนการสหกรณ์ ขณะที่อีกหลายมาตรการได้รับการปฏิเสธ อย่างไรก็ดี ในบทความนี้จะไม่พูดถึงมาตรการเหล่านั้น แต่จะเน้นไปที่มาตรการแก้ไขเพื่อลดผลกระทบหรือลดความเสียหายเมื่อเกิดวิกฤต จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่าในขบวนการสหกรณ์เองก็มีการสร้างเครื่องมือหรือมาตรการบางอย่างขึ้น เช่น มีการตกลงร่วมมือกันระหว่างสหกรณ์เป็นกลุ่ม ๆ เพื่อช่วยเหลือกันเมื่อสหกรณ์ในกลุ่มเกิดปัญหา ซึ่งจะได้กล่าวถึงในตอนต่อไป

จุดแข็งที่ไม่ควรเปลี่ยน :

ขบวนการสหกรณ์ในทุกประเทศมีธรรมเนียมปฏิบัติในโอกาสวันสากลแห่งการสหกรณ์ (Co-ops Day) นับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา ด้วยการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในวันเสาร์แรกของเดือนกรกฎาคมของทุกปี เพื่อเพิ่มการรับรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในวงกว้าง

ในห้วงเวลาที่ขบวนการสหกรณ์ไทยกำลังเผชิญหน้าอย่างท้าทายกับนโยบายและเกณฑ์กำกับดูแลที่เข้มงวดโดยเฉพาะในกลุ่มสหกรณ์การเงิน (สหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียน) ผู้เขียนจึงใคร่ถือนโอกาสวันสหกรณ์สากลปีนี้ นำเสนอบทความเกี่ยวกับสหกรณ์

การเงินในกลุ่มประเทศยุโรป โดยหวังว่าการรับรู้ข้อมูลที่เคยเกิดขึ้นมาก่อนจะเป็นประโยชน์ต่อนักสหกรณ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ใช้เป็นพื้นฐานในการคาดการณ์สำหรับอนาคตของสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิตยูเนียนอย่างที่กำลังจะเป็นไปภายใต้กฎหมายนโยบายที่เกี่ยวข้อง

พัฒนาการสหกรณ์การเงิน : ในประเทศยุโรป

ธนาคารสหกรณ์มีพัฒนาการมาจากสหกรณ์เครดิตตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 เมื่อนายฟรีเดอริค วิลเฮล์ม ไรฟ์ไฟเซน และเฮอรั่ม ซูลเซ เดลิทซ์ซ์ ได้จัดตั้งสหกรณ์เครดิตต้นแบบที่ให้

เรียนรู้จากสหกรณ์การเงินในต่างประเทศ

รศ.จุฑาทิพย์ ภัทราวาท¹

ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรและช่างฝีมือรายย่อยในประเทศเยอรมนี และได้ขยายไปจัดตั้งในประเทศต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยในอดีตองค์ประกอบของการธนาคารในกลุ่มประเทศยุโรปอาจจำแนกออกได้เป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย ธนาคารเอกชน ธนาคารออมทรัพย์ (ของรัฐ) และธนาคารสหกรณ์ (ของประชาชน) แต่ในห้วงเวลาสามทศวรรษที่ผ่านมา ได้มีการเปลี่ยนแปลงในระบบการธนาคารของยุโรปเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในกลุ่มธนาคารออมทรัพย์ และธนาคารสหกรณ์² อันเนื่องมาจากปัจจัยหลายประการ ที่สำคัญได้แก่ 1) ภาวะทางการเมืองและการรวมตัวเป็นสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นแรงผลักดันที่ทำให้เกิดการปฏิรูปอย่างมากมาย 2) ความเชื่อที่ว่าธนาคารออมทรัพย์ และธนาคารสหกรณ์ต้องล้มล้างล้มเลิก มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่ำกว่าธนาคารเอกชน ซึ่งมีการปรับปรุงแบบ โครงสร้าง และการดำเนินงานที่ทันสมัย 3) ข้อกังขาที่มองว่าเครือข่าย (แบบกระจายอำนาจ) ของธนาคารสหกรณ์ ในท้องถิ่นไม่สามารถดำเนินงานอยู่รอดได้ในระยะยาว

ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนของธนาคารออมทรัพย์ และธนาคารสหกรณ์ในกลุ่มประเทศยุโรป เช่น ในประเทศ

เบลเยียม ปัจจุบันไม่มีธนาคารออมทรัพย์และธนาคารสหกรณ์อีกต่อไปแล้ว ในสหราชอาณาจักรธนาคารออมทรัพย์ของรัฐแบบดั้งเดิมถูกขายให้กับกลุ่มธนาคาร Lloyds และธนาคารสหกรณ์หลายแห่งถูกเปลี่ยนไปเป็นบริษัท และบางแห่งถูกขายให้กับธนาคารพาณิชย์เอกชนขนาดใหญ่ในประเทศ เนเธอร์แลนด์ ไม่มีธนาคารออมทรัพย์อีกแล้วและธนาคารสหกรณ์อิสระแบบดั้งเดิมก็ถูกควบรวมกันเป็นธนาคารระดับชาติขนาดใหญ่ (Rabobank) ในประเทศสวีเดนธนาคารออมทรัพย์ท้องถิ่นถูกเปลี่ยนเป็นบริษัทร่วมทุนในช่วงทศวรรษ 2530 - 2540 และส่วนใหญ่รวมตัวกันเป็นธนาคารออมทรัพย์แห่งชาติเพียงแห่งเดียว (Swedbank) มีเพียงในประเทศเยอรมนีเท่านั้นที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง โดยเมื่อพิจารณาจากโครงสร้างทางกฎหมาย และโครงสร้างขององค์กรพบว่าธนาคารออมทรัพย์และธนาคารสหกรณ์ของเยอรมนียังมีลักษณะแบบเดิมที่เคยเป็นเมื่อ 80 ปีที่แล้ว

อย่างไรก็ตาม ภายหลังวิกฤติเศรษฐกิจการเงินในปี พ.ศ. 2551 ที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลก ได้ทำให้ทัศนคติดังกล่าวเปลี่ยนไป โดยข้อมูลของสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (ICA) องค์การแรงงาน

ระหว่างประเทศ (ILO) และอีกหลายแห่งได้รายงานไว้ว่า “สถาบันการเงินที่มีผู้ใช้บริการเป็นเจ้าของ (Member Based Financial Institute) ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานที่ดีกว่าสถาบันการเงินที่เป็นเอกชนขนาดใหญ่ อีกทั้งแสดงให้เห็นศักยภาพที่จะอยู่รอดได้ในสถานการณ์วิกฤติ ในขณะที่ธนาคารขนาดใหญ่ไม่สามารถทำได้ โดยชี้ให้เห็นจุดแข็งของการมีโครงสร้างการบริหารงานแบบเครือข่ายกระจายอำนาจ อีกทั้งรูปแบบธุรกิจที่มีการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างภาคีที่เป็นทั้งเจ้าของและผู้ใช้บริการ และหยั่งรากอยู่ในเศรษฐกิจท้องถิ่น นอกจากนี้การมีเป้าหมายที่เน้นไปที่การให้บริการตอบสนองต่อสมาชิกและลูกค้ามากกว่าเป้าหมายที่กำไร จึงทำให้ไม่เกิดแรงกดดันให้ผู้บริหารและฝ่ายจัดการต้องตัดสินใจในธุรกิจที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงสูงเกินจำเป็น ดังเช่นสถาบันการเงินเอกชน ดังที่นายเอียน แมคโดนัลด์ ผู้อำนวยการ ICA (ในขณะนั้น) ได้เคยกล่าวสุนทรพจน์เนื่องในโอกาสที่ได้รับเชิญมาร่วมงานวันสหกรณ์สากลเมื่อ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2552 ที่โบหยกสกายโฮเทล กรุงเทพฯ ประเทศไทยว่า “เราไม่ได้เป็นเพียงผู้เดียวที่ยอมรับศักยภาพของสหกรณ์แต่ยังมีหน่วยงานต่าง ๆ เช่น ธนาคารโลก กองทุน

การเงินระหว่างประเทศ องค์กร
แรงงานระหว่างประเทศ และ
สหประชาชาติ ตลอดจนสื่อมวลชน
ได้แก่ the Economists, Wall street
Journal, the Financial Times, Le
Monde, El Pais, the New York
Times และอื่น ๆ ต่างก็เริ่มที่จะหัน
มามองและยอมรับความสำเร็จของ
ตัวแบบธุรกิจสหกรณ์ อย่างไรก็ตาม
เราต้องช่วยกัน ชี้แจงให้ทุกภาคส่วน
เข้าใจว่า “ตัวแปรที่ทำให้สหกรณ์
แตกต่างและประสบความสำเร็จ
ได้นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งที่ประชาชน
เห็นคุณค่า เข้ามามีส่วนร่วมเป็น
เจ้าของและใช้บริการด้วยความเข้าใจ
และมีความรับผิดชอบ สหกรณ์ต้อง
มีแนวปฏิบัติในการบริหารจัดการ

ตามครรลองของการสหกรณ์ และที่
สำคัญคือการสนับสนุนด้านนโยบาย
และกฎหมายที่เกื้อหนุนการพัฒนา
สหกรณ์ให้เป็นเครื่องมือของประชาชน
มิใช่เป็นเครื่องมือของรัฐ

มองสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิต ยูเนียนไทย :

การธำรงรักษาภาพลักษณ์
ของสหกรณ์ออมทรัพย์และเครดิต
ยูเนียนภายใต้บริบทการเป็นสถาบัน
การเงินในลักษณะ “สถาบันการเงิน
ที่เจ้าของเป็นผู้ใช้บริการ” (Member
Based) ให้มีความน่าเชื่อถือ และมี
บทบาทต่อการส่งเสริมความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจและการมีชีวิตความเป็น
อยู่ที่ดีแก่ประชาชนที่เป็นสมาชิก

นั้น ถือเป็นความท้าทายสำหรับคน
วงใน (สมาชิก คณะกรรมการ ฝ่าย
จัดการ) เป็นอย่างยิ่ง และในห้วงเวลา
ที่ยากลำบาก ที่ฝ่ายกำกับดูแลมุ่งใช้
มาตรการและเกณฑ์กำกับที่
เข้มงวดด้วยเหตุผลในการป้องกัน
มิให้เกิดความเปราะบางทางเศรษฐกิจ
อันเนื่องมาจากปัญหาที่เกิดขึ้น (บาง)
สหกรณ์ องค์กรกลางของขบวนการ
สหกรณ์ ทั้งสันนิบาตสหกรณ์แห่ง
ประเทศไทย (สสท.) ชุมนุมสหกรณ์
ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย จำกัด
(ชสอ.) และชุมนุมสหกรณ์เครดิต
ยูเนียนแห่งประเทศไทย จำกัด (ชศค.)
จึงจำเป็นต้องทำหน้าที่ควบคู่กัน
ไปทั้งการสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อ
ส่งเสริมความเข้มแข็ง เป็นปึกแผ่น
และธรรมาภิบาลของระบบการเงิน
สหกรณ์ และการประสานงานฝ่าย
กำหนดนโยบายตลอดจนการให้ข้อมูล
ข่าวสารที่จำเป็นแก่ผู้เกี่ยวข้องในการ
กำหนดมาตรการ และเกณฑ์กำกับ
ในแนวทางที่ไม่ทำให้เกิดข้อจำกัด
/มีต้นทุนค่าใช้จ่ายมากเกินไปเกินความ
จำเป็น แต่มีความเข้มแข็ง เป็นปึกแผ่น
ในบริบทของสถาบันการเงินที่เป็น
ทางเลือกของประชาชนในการเข้าถึง
ผลิตภัณฑ์และบริการการเงิน
ที่แตกต่าง อีกทั้งช่วยให้เกิดมิติ
ของความหลากหลาย (Diversity)
ในระบบสถาบันการเงินไทยอีกด้วย

¹ ผู้อำนวยการสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์ และที่ปรึกษาคณะกรรมการดำเนินการสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

² 20 Dilek Bulbul, Reinhard H. Schmidt and Ulrich Schuwer. White Paper Series No.5. “Savings Banks and Cooperative Banks in Europe”. Center of Excellent SAFE Sustainable Architecture for Finance in Europe: A Cooperation of the Center for Financial Studies and Goethe University Frankfurt

ระบบสหกรณ์ได้เกิดขึ้นในประเทศญี่ปุ่นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2411 ในรูปของเครดิตยูเนียนซึ่งเป็นยุคที่ญี่ปุ่นเริ่มเปิดประเทศทำการค้ากับต่างประเทศ ต่อมาภาคการเกษตรในประเทศประสบปัญหาการแข่งขันค่อนข้างสูง เนื่องจากต่างประเทศมีความต้องการผลผลิตทางการเกษตรอย่างมากมาย ซึ่งทำให้ผู้ผลิตรายใหญ่ได้รับประโยชน์ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ผลิตรายย่อยจำเป็นต้องรวมตัวกันเพื่อความอยู่รอด รัฐบาลในขณะนั้นได้เข้ามาช่วยแก้ปัญหาโดยนำระบบสหกรณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศยุโรปมาใช้ แต่ขบวนการสหกรณ์สมัยใหม่ได้เริ่มอย่างจริงจังเมื่อปี พ.ศ. 2443 เมื่อรัฐบาลประกาศใช้กฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก โดยระยะแรกเปิดโอกาสให้มีการจัดตั้งสหกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์ประการเดียว (Single – purpose Cooperatives) ขึ้น 4 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์สินเชื่อ สหกรณ์การตลาด สหกรณ์การซื้อ และสหกรณ์ใช้อุปกรณ์เครื่องจักรร่วมกัน ต่อมาในปี พ.ศ. 2452 มีการแก้ไขกฎหมายทำให้สหกรณ์สินเชื่อดำเนินธุรกิจด้านอื่น ๆ ได้ ส่งผลให้เกิดการพัฒนาต่อจนเป็นสหกรณ์เอนกประสงค์ (Multi - purpose Cooperatives) เช่นในปัจจุบันรวมถึงการจัดตั้งชุมนุมสหกรณ์ ในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

การพัฒนาขบวนการสหกรณ์ในญี่ปุ่นยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประสบปัญหาจากความไม่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ และปัญหาจากการขาดประสิทธิภาพในการจัดการของพนักงานสมาชิกขาดความภักดี ปัญหาหนี้สินภายในจากการรวมองค์กร อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้เข้ามามีบทบาทช่วยเหลือทั้งด้านการเงินและวิชาการ

พ.ศ. 2493 รัฐบาลได้ออก

สหกรณ์ในประเทศญี่ปุ่น

กฎหมายมาตรฐานการจัดการการเงินของสหกรณ์การเกษตร (The Standard Ordinance on Agricultural Cooperatives Financial Management 1950) เพื่อเป็นหลักประกันของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ

พ.ศ. 2494 รัฐบาลได้ออกกฎหมายปฏิรูปและสร้างความเข้มแข็งให้แก่สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมงและสหกรณ์ป่าไม้ (The Law for Reconstruction and Consolidation of Agricultural, Forestry Fisheries Cooperatives)

พ.ศ. 2496 ก็ได้ออกกฎหมายเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมนุมสหกรณ์ทั้ง 3 ประเภท (The Law for Promoting Consolidation of Agricultural, Forestry Fisheries Cooperatives) ซึ่งดำเนินการภายใต้กฎหมาย และ ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

จะเห็นว่าขบวนการสหกรณ์ในญี่ปุ่นได้รับการสนับสนุนและผลักดันอย่างจริงจังจากรัฐบาล ซึ่งมีผลให้สหกรณ์สามารถปรับตัวกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจสมัยใหม่ได้อย่างดี และกลายเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง สามารถพึ่งพาตนเองได้จนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางสหกรณ์การเกษตร ภายใต้ขอบเขตของตนและสนองตอบนโยบายรัฐบาล โดยไม่สูญเสียความเป็นองค์กรอิสระ

ประเภทของสหกรณ์ในประเทศญี่ปุ่น

- © สหกรณ์ผู้บริโภค
- © สหกรณ์การเกษตร
- © สหกรณ์ประมง
- © สหกรณ์ป่าไม้
- © สหกรณ์ประกันภัย
- © แรงงาน
- © การธนาคาร

การเฉลิมวันสหกรณ์สากล

โดยนายภาณุวัฒน์ แวนระเว
หัวหน้าฝ่ายกิจการระหว่างประเทศและส่งเสริมธุรกิจการค้า

ในโอกาสครบรอบ 100 ปี แห่งการก่อตั้งองค์การ ICA ที่ประชุมสมัชชาองค์การสหประชาชาติ ได้มีมติเมื่อวันที่ 16 ธันวาคม 2535 และประกาศให้วันเสาร์แรกของเดือนกรกฎาคมของทุกปี เป็นวันสหกรณ์สากล โดยได้เชิญชวนรัฐบาลประเทศต่าง ๆ ให้ความร่วมมือกับองค์การสหกรณ์ระดับชาติและระหว่างประเทศในการเฉลิมฉลองวันสหกรณ์สากลเป็นประจำทุกปี สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นองค์กรกลางของสหกรณ์ไทยและเป็นสมาชิกชั้นสามัญขององค์การ ICA ได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเฉลิมฉลองวันสหกรณ์สากลเป็นประจำทุกปี

องค์การสัมพันธภาพสหกรณ์ระหว่างประเทศ (International Cooperative Alliance – ICA) เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่เก่าแก่ที่สุดในโลกแห่งหนึ่ง มีหน้าที่ในการเผยแพร่ ส่งเสริม ปกป้อง รักษาเอกลักษณ์หลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่าหนึ่งพันล้านคนทั่วโลก ประกอบด้วยสมาชิกที่เป็นองค์การสหกรณ์ระดับชาติ จำนวน 309 องค์การ ใน 109 ประเทศ นับว่าเป็นองค์การสหกรณ์ระหว่างประเทศเพียงแห่งเดียวเท่านั้นที่มุ่งส่งเสริมการสหกรณ์ในทุกภูมิภาคทั่วโลก

องค์การ ICA ยังได้จัดให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรีที่รับผิดชอบงานสหกรณ์ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ICA Asia and Pacific Cooperative Ministers' Conference) ซึ่งจัดขึ้นครั้งแรก ณ นครซิดนีย์ ประเทศออสเตรเลีย ในปี พ.ศ. 2533 และได้จัดขึ้นเป็นประจำทุก 2 หรือ 3 ปี โดยหมุนเวียนจัดขึ้นตามประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก รัฐบาลไทยโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร่วมกับกรมส่งเสริมสหกรณ์และสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย เป็นเจ้าภาพจัดประชุมดังกล่าวแล้วจำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2540 ณ จังหวัดเชียงใหม่ (การประชุมครั้งที่ 4) และในปี พ.ศ. 2555 ณ ศูนย์การประชุม สำนักงานสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร (การประชุมครั้งที่ 9)

สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ในฐานะเป็นองค์กรกลางของสหกรณ์ไทย ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกชั้นสามัญ (Regular Member) ขององค์การ ICA เมื่อปี พ.ศ. 2514 เป็นตัวแทนขององค์การสหกรณ์ระหว่างประเทศในการเผยแพร่ ส่งเสริม ปกป้อง รักษาเอกลักษณ์หลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ในประเทศไทย โดยได้รับข่าวสารความเคลื่อนไหวด้านการพัฒนางานสหกรณ์ของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้รับสิทธิส่งผู้แทนเข้ารับการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารขององค์การ ICA ทั้งในสำนักงานใหญ่และสำนักงานภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก และส่งผู้แทนสหกรณ์ไทย เจ้าหน้าที่ของสันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทยและสหกรณ์สมาชิก เข้าร่วมประชุม สัมมนาและฝึกอบรม ตลอดจนได้รับทุนสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นตามโอกาสอันเหมาะสม